

*Latvijas dienā generālleitn. Bangerskis
Brāļu kapos godina kritušos varoņus*

CAVIKMIETS

MASKAVAS KONFERENCES IZNĀKUMS

Pirms Maskavas konferences daudzi bija likuši lielas cerības uz sabiedrotajiem — angļiem un amerikāņiem, ka tie, kā solījušies, pratis aizstāvēt mazo nāciju intereses. Neitrālo valstu prese izcēla Hellu un Idenu, kad tie brauca uz Maskavu, jo bija pārliecināti, ka tiem izdosies panākt no boļševiku puses Atlantijas chartas atziānu. Tagad pēc konferences visi ir kā esījukuši, lai gan oficiālajā komunikē paziņots, ka Maskavā panākta vienošanās. Nav ne mazāko šaubu par to, kas ir šī vienošanās, proti — boļševiku uzvara par sabiedrotiem. Lai panāktu vienošanos, Hellam un Idenam vajadzēja kapitulēt Staļina priekšā.

Lai kā Ruzvelts un Čerčils mēģina iestātīt pasaulei, ka viņi ar Maskavas konferences rezultātiem ir apmierināti, visi zina un saprot, ka padomija triumfē.

Sabiedroto prese savos paskaidrojumos par konferences politiskajām sarunām ir stipri atturīga. Visu, ko mēs zinām, gūstam no boļševiku informācijas. Izrādās, ka Maskavas komunikē ir tikai papīra gabals, aprēķināts propagandai, piesātināts skaļām frazēm, lai ietekmētu tautas masas. Angļi un amerikāņi, kas ierosināja šo konferenci, vēlējās skaidri dzirdēt no boļševikiem, kādas ir viņu teritoriālās prasības un īpaši, kur tie nodomājuši nospraust rietumrobežas. Tomēr šai plāksnē sarunas nav devušas nekādus rezultātus. Ja konferences dalībnieki vienojušies, tad tik tālu, cik tālu tas stāv sakarā ar cīņu par labu židismam, plūtokratijai un boļševismam.

Tā redzams — angļu un amerikāņu pārstāvji nav ne gribējuši ne varējuši aizstāvēt Eiropas intereses un drošību, lai gan pašā komunikē runā par kautkādu tur „drošību”. Interesanti atzīmēt, ka Hells un Idens pat nav varējuši pušplēstu vārdu izrunāt par labu Polijai, kuŗas dēļ taču iedegās pasaules karš. Tāpat par citām mazajām tautām Maskavas konferencē nav runāts. Bet kāds ir padomijas stāvoklis pret mazajām tautām, vislabāk precizē kāds boļševiku laikraksta „Pravda” raksts, kuŗā mēs starp citu lasām: „Neatkarīgi no mūsu militārajām operācijām tūkstoši un atkal tūkstoši padomju pilsoņu arvien vēl gaida, lai tos atbrīvotu no verdzības. Pie tiem pieder latvieši, igauņi, leiši un kareļi, kas nepacietīgi gaida uz šo dienu. Viņu atbrīvošana nāks drīz.”

Oktobra revolūcijas svētkos Staļins savā runā neatzīmē minēt Baltijas zemes, neslēpdams savus īstos nolūkus. Ja viņš to darija, tad pats par sevi saprotams, ka tas

notika saskaņā ar Maskavas konferences platformu. Sai ziņā ne Hells, ne Idens ne spēja paralizēt boļševiku politiskos plānus. Tas attiecas nevien uz mūsu zemi un mazajām tautām, bet vispār uz visu Eiropu. Ir skaidrs, ka boļševisms neapstāsies ne pret kādu sienu, bet ies tai pāri, ja to laikus nesalauzīs. Tā gala mērķis ir un paliek pasaules revolūcija, no kuŗas Staļins nekad neatteiksies. Lūk, ko pati to saka kominterna propagandas organs „Voina i raboņij klas”: „Raugoties no padomju viedokļa, ir utopija domāt, ka iespējama absolūta garantija aizkavēt kaŗu nākotnē, kamēr citās zemēs pastāv sociālā struktūra tagadējā formā.” Ar to ir viss sacīts, kas sagaida Eiropu.

Maskavas konference pierādījusi angļu un amerikāņu bezspēcību. Arī Londonā sastādītā starptautiskā komisija ir tikai pasaules priekšā spēlēta komēdija, lai radītu ilūziju par kaut kādu „tautu savienību.” Bez Maskavas diktāta tā neko nevar iesākt un izlemt.

Vispār jāuzsver, ka Maskavas konferences sasaukšana ir smieklīga, ja iedomājas dalīt lāci, kas nemaz vēl nav rokā. Lai cik bieži sabiedrotie ar boļševikiem sanāktu kopā un no jauna apspriestos par saviem nodomiem, viens tomēr jāliek vērā: nevis konferences, bet ieroči izšķirs nākotni un noteiks ģeografijas karti.

Dr. V. Sanders.

VIENPRĀTĪBA MASKAVAS KONFERENCĒ.

„Kā redzat, savas prasības es esmu apzīmējis ar karodziņiem, jo es jau iepriekš zināju, ka mēs esam viens prātis!”

AĢĢĀRNĪBAS

AMERIKAS STATISTIKA UN JAPĀŅU KUĢI

Amerikā prot rēķināt un reklāmētles. Sevīšķi viegli milzu skaitļi un traki apgalvojumi izplūst aitēri no Amerikas raidānstacijām. Vašingtonas reklāmas šefi domā, ka klausītāji apduls un neprātos, bet pēkšņi kāds jenķis atzīmējis dažus skaitļus un uzrakstījis par tiem apcerējumu angļu laikrakstam „Tribune”.

Amerikas flotes ministrija Vašingtonā saskaitījusi un publicējusi, ka kopš 1941. g. 7. decembra amerikāņi nogremdējuši 166 japāņu karakuģus, tloams, ka nogremdēti vēl 33 kuģi, bet 200 karakuģi bojāti. Tas no amerikāņu statistikas viedokļa būtu jauki izdēri, bet nelaime tā, ka Japānai 1941. g. pavisam bijuši tikai 177 karakuģi — vai nu ierindā vai būvē. Kāda cita amerikāņu flotes ministra Noksa ziņa vēsti, ka nogremdēti 142 japāņu kuģi, bet tad savukārt iznāk, ka no atlikušajiem 35 kuģiem vismaz 100 bojāti. Atkal maisā!

Ja amerikāņu oficiālās iestādes nemelo, tad jādomā, ka japāņi ik pārdienas uzbūvē pa jaunam karakuģim. Ja tā, tad Ruzveltam jālaižas dibenā labāk ātrāk nekā vēlāk, jo tādu rekordu neuzrāda pat Amerikas zīds Kaizers, kas dažās dienās uzbūvējot pa vienam peldošam transporta zārkam.

„MIERMĪLĪGIE” ANĢĻI UN KAĶA GAĢU STATISTIKA

Pēc angļu domām pasaulē nav nemierīgākas tautas par vāciešiem. Tiem kaŗš esot vajadzīgs, tā sakot, vairāk nekā pašēšana. Ja nu mēs ticētu angļiem, — tad palūkosim, ko par kaŗiem saka angļu statistika. Angļu laikraksts „New Leader” izrēķinājis, cik bieži un cik ilgi Eiropas kauls kaŗojušas laika sprīdī no 1815. līdz 1915. gadam. Un, ak kungs, ko mēs redzam: saraksta priekšgalā atrodas... angļi, ķi gaĢu simteņa laikā Lielbritānija kaŗojusi 64 gaĢus, otrā vietā ar 58 kaŗa gaĢiem ir Francija, trešajā — caru Krievija. Vācijai — kaut kur saraksta beigās nav vairāk par 10 kaŗa gaĢiem. „New Leader” statistiķi metuši skatu vēl tālāk pagatnē: kas visvairāk kaŗojis no 1700. līdz 1815. gadam? Atkal priekšgalā Anglija: šajos 115 gaĢos tā kaŗojusi 69 gaĢus; otrajā vietā atkal Francija — ar 63 kaŗa gaĢiem — un trešajā vietā — Krievija. Kopsummā no 1700. līdz 1915. gadam Anglija sagādājusi pasaulei 133 kaŗa gaĢus, Francija — 121, Krievija — 86 gaĢus. Vācija pilnīgi nobū šai asiņu statistikā, bet angļu meĢu fabrikas priekšnieks misters Brendens Brēkens tomēr domā, ka nav miermīlīgākas zemes par Angliju. Un tai — nabadzītei — visi uzbūrk, pat badā mērdētie indieši!...

13,5 MILJONI IEGRIMUŠI ZEMĒ

Statistiķi ir nepatīkami ļaudis, pat ja tie dzīvo neitrālās zemēs. Viņi pēc pašu boļševiku iedzīvotāju statistikas aprēķinājuši, ka kaŗam sākoties, Padomju savienībā bijis par 13,5 miljoniem mazāk vīriešu dzimuma iedzīvotāju no 15 līdz 54 gaĢu vecumā. Pēc visiem dzimslības un mirstības datiem vajadzētu būt vēl 13,5 miljoniem jaunekļu un vīru, kas ceļas un kriļ par „kautu tēvu un skolotāju”, bet nav. Pazuduši! Kā zemē iekrituši!

Kas neitrālajiem vēl brīnums, tas mums jau sen skaidrs: jā, tiešām 13,5 miljoni ir iegrīmuši zemē... K. Kr.

SOMIJA CĪNĀ PAR BRĪVĪBU

Somija pēc dažām dienām (6. decembrī) varēs ar lepnumu atskatīties uz 26 brīvībā un neatkarībā nodzīvotiem gadiem. Gaŗš un grūts ir bijis šis ziemeļos dzīvojošās Kalevalas tautas ceļš uz brīvību. Tas prasījis daudz ciešanu, daudz cīņu, daudz krietnāko dēļu asiņu. Taču somi nekad nav šaubījušies, bet allaž palikuši uzticīgi domai, ka taisnība nav noslāpējama un apspiežama, vēsturisko notikumu ritumā tā allaž uzvar.

650 gadus Somija atradusies Zviedrijas atkarībā, bet 109 gadus pār somu tautu valdījusi krievu caru virskundzība un patvaļa.

Somu ieceļošana tagad apdzīvotajā zemē no pirmdzimtenes nobeigusies ap 8. g. s., un jau 12. g. s. ap somu tautu un tās dzimteni sāk krustoties krievu un zviedru varas intereses. 1155. g. zviedru ķēniņš Ēriks Svētais, pāvesta atbalstīts, rīko pirmo krusta karagājienu uz Somiju, pakļaudams to līdz pat Karelījai. Te viņš atdūrās uz Novgorodas krievu pretestību, un vairākus gadusmēņus somu zeme kļuva par ilgstošu karalauku cīņām, kufās divi kaimiņi centās pakļaut somus savai varai. 1323. g. miera līgums sadalīja Somiju, un zemes lielākā daļa nonāca zem Zviedrijas, bet Austrumsomija palika Krievijai.

Kad ar laiku zviedru vara mazmās, krievu iebrukumi Somijā kļūst arvien biežāki un sekmīgāki, un 1716. g. krievu rokās krīt pēdējais somu cietoksnis. Iebrucēji noposta pilsētas, nodezina baznīcas; visā zemē valda bads un plosās mēris. — Taču vēl vairākas reizes dažādu valdnieku kara karogi pārplīvo pāri somu zemei, līdz 1809. g. Zviedrijas karalis atsakās no tiesībām uz Somiju. Somija paliek krieviem.

Sākumā somi ar jaunajiem virskungiem ir samērā apmierināti. Tai laikā vairojas labklājība, somiem pašiem ir savs kara spēks, sava valsts banka, muitas pārvalde (arī pret Krieviju), savas pastmarkas. Bet jau Aleksandra III laikā sākas somu pārkrievošana neredzētos apmēros, un panslavisti visiem spēkiem cenšas atņemt Somijai autonomiju. Somu armiju izformēja, ierēdņus atšaida, presi aizliedza, nelikumība sekoja nelikumībai. Protestējot pret krievu varmācību, kāds somu patriots Šaumans 1904. g. nošāva krievu gubernatoru Bobrikovu, bet 1905. g. sākās somu nacionālais streiks. Nelikumības pēc tam gan samazinājās, bet tikai uz īsu laiku. Ap 1910. g. Somijā norīkoja lielākus krievu garnizonus, paasināja cenzūru, izsūtīja uz Sibīriju redzamākos darbiniekus, arī pirmo parlamenta prezidentu Svinhufvudu.

Pasaules kara sākumā somos radās pārliecība par aktīvas pretestības nepieciešamību. 1915. g. sākumā lielāks skaits somu jauniešu brīvprātīgi iestājās vācu armijā, lai iegūtu militāru izglītību. Šie brīvprātīgie izveidoja 27. prūšu jēģeru bataljonu. No tā nākošie instruktori pamazām sagatavoja cīņai somu kara spēku, kas sākumā slēpās aiz dažādu sporta un vingrotāju biedrību maskas. Kad pēc 1917. g. novembra revolūcijas bolševiki arī Somijā sagrāba varu, te viņiem pretim nostājās somu pilsoniskā valdība ar Svinhufvudu priekšgalā, un 6. decembrī pasludina Somijas neatkarību. Šai pašā laikā noorganizētais somu aizsargkorpuss kļūst par jaunās valsts armijas kodolu un jau drīzi vien savas spējas parāda nīknās cīņās pret uzbrucējiem bolševikiem.

Pēc zemes atbrīvošanas Somijā sākās rosīgs valsts izveidošanas un celtniecības darbs. Somi tomēr dzīvo un strādā vajējam acīm un nekad nav pajāvušies uz sava austrumu kaimiņa miermīļīgajiem solījumiem. Tādēļ blakus arklam somu zemnieks ir allaž turējis šauteni un zobenu. Blakus rēgulārajai armijai 100.000 brīvprātīgos somus tēvzemes aizsardzībai, darbam un kareivisko spēju izkopšanai un iegūšanai vienoja aizsargu korpuss. Tādēļ arī 1939. g. decembrī mazajai somu tautai netrūka drosmes pieņemt bolševistiskā krievu lāča izaicinājumu un atkal ieročiem rokās cīnīties par savas tautas un zemes brīvību, godu un neatkarību. Somos atkal bija pamodies teiksmainā Veinemeinena gars, un tie bija gatavi labāk nomirt „... ar slavu šīnī skaištā somu zemē”, nekā padoties nekrietnības un viltus brutālajai varai. Statistika rāda, ka šai ziemas karā jeb „105 somu goda dienās” vienam somu tankam pretim stāvēja 270 bolševiku tanki, vienai somu lidmašīnai 125 bolševiku lidmašīnas, vienam somu karakuģim — 30 bolševiku karakuģi, vienam somu lielgabalam — 50 bolševiku lielgabali! Visa pasaule patiešā apbrīnā vēroja šo cīņu un bija patīkami pārsteigta, kad mieru pirmās lūdz lielais uzbrucējs. Asarām acīs somu karavīri 1940. g. 13. martā plkst. 11 atstāja savas varonīgi aizstāvētās pozīcijas un devās uz jauno robežu, ko noteica „Maskavas miers”.

„Visi ir iznīcīgs, tāpat iznīcīgs ir vienošanās un līgumi,” šai laikā rakstīja kāds ārzemju laikraksts, „bet gods ir nemirstīgs un pastāv mūžīgi”.

Miera noteikumi nebija Somijai izdevīgi, bet paši somi jau arī zināja, ka šis miers nebūs ilgstošs. Uz to norādīja arī bolševiku darbība un drudzainā gatavošanās jauniem uzbrukumiem — sarkanās flotes bāzes ierīkošana Helsingforsā un somu piespiešana izbūvēt somu dzelzceļu tīklam un Malmanskas dzelzceļu linijai pieslēdzošos dzelzceļu. Helsingforsā Somija ierīkoja sūtniecību ar 150 locekļiem un visā zemē nodibināja daudzus konsulātus ar lielu personālu, kas patērēja milzīgu milzīgu spiegu un ziņu vācēju armija. Tādēļ nav apbrīnāms, ka tās gaviles, kas pārņēma Somiju 1941. g. jūnijā, kad cita starpā šas stunda ienīstajam ienaidniekam. Visprieicīgākie bija Krievieši, jo viņi zināja, ka atkal varēs atgriezties atstātajā un savu ienemtajā dzimtenē. Kad 1940. g. marta nolīgumā Somija bija spiesta Krievijai atdot 36.000 kv. km savas auglīgās zemes, 435.000 somu ar visu iedzīvi atstāja šos novadus. Vai tagad grībēja vergot sarkanās zvaigznes despotiem. — Kariju nepaspilsētu Vipurus somu armija atbrīvoja 1941. g. 30. augustā. Nu atkal visu Kariju pārņēmis rosīgas jaunuzbūves un atbrīviku postījumu likvidēšanas drudzis. Uz drupām atkal pacēlās šas jaunas mājas, no tūrumiem un laukiem pazuduši dzīvnieki, stieplu mudžekļi un granātu un mīnu izrautās bedres. Krievu sirdis atkal atgriezies agrākais spars un darba prieks.

Tagad somi savu zemi atbrīvojuši un krietni tur savu tiesību Eiropas kopējā cīņā pret bolševismu. Jau četrus gadus aprazdamās totālajā karā, Somija ir pārcietusi un pārcieš daudz grūtību, bet tās nespēj salauzt šis tūkstos ezeru zemes viru un jaunekļu ģaru un pretestības sīkstumu un sīvumu. Dzimtene un fronte, kopā cīnīdamās, tic uzvarai un brīvībai un gaišāki dzīvei nākotnē. Ja karavīri frontē lej savas asinis, tad strādājošie aizmugurē netaupa savus sviedrus — arī tie nepieciešami uzvaras izcīnīšanai.

R. C.

Somijas bruņotos spēkus visās cīņās pret austrumu bandām kopš vairāk nekā 25 gadiem vada nopelniem bagātais Somijas maršals Mannerheims. Uzņemumā viņš redzams somu Varas dienā š. g. 17. maijā, godinot kritušos un apliecinot nesatricināmu frontes un dzimtenes vienotību cīņā pret bolševikiem.

leksi. ģenerāldirektors ģen. Dankers godina kritušos.

Universitātes saime Brāļu kapos.

LATVIJAS

18. novembris 1918. un 1943. gadā. Kāda milzīga starpība un arī liktenīga līdzība! Toreiz no kara drupām, posta un chaosa dzima jaunā Latvija, lai sāktu savu patstāvīgās valsts dzīvi, bet austrumos glūnēja revolūcijas uzvārdītais bolševisms, lai jauno valsti noslīcinātu asinīs jau tūlīt pēc viņas dzimšanas.

Tagad bolševistiskais imperiālisms ar asiņainu nežēlību atkal triec mūsu zemes virzienā visas savu zemcilvēku masas, lai sagrautu Eiropas kultūru un šoreiz galīgi „atbrīvotu” latviešu tautu no zemes virsas. Bet tagad latviešu tauta nav vairs tā, kas bija 1918. gadā.

Aizvadītā gadsimta ceturksnī tā pieredzējusi savas zemes krāšņu uzplaukumu, pierādījuši tiesības un spējas pastāvēt, bet tā no jauna iepazīsusi arī žīdīskā bolševisma pirdzīgo seju un ciņā

pret to jau raidījusi savus labākos dēlus. Kad valsts svētku priekšvakarā visa tauta vēl bija izteikusi spontānu protestu pret bolševisma tieksmēm un nolēmusi savas dzimtās zemes aizstāvēšanai neželēt pat vislielākos asins upurus, tad 18. novembris pienāca kā atjaunota svētku diena un latviešu tautas ticības apliecināšanas brīdis savai nākotnei.

Tā bija latviešu tautas atdzimušā dvēsele, kas šai dienā runāja no nebeidzamām karogu rindām, kur Latvijas sarkanbaltsarkanās krāsas simboliski savijās ar Lielvācijas kāšukrustu, no disciplinētiem latviešu leģionāru soļiem, no bezgalīgajiem ziedu kļēpjiem Varoņu svētnīcā un Brīvības pieminekļa piekāje, jā, pat no ļaužu sejām pūrpildītajās ielās. Tā bija tautas dvēsele, kas bija apņēmusies mest visu svaru kausos, lai

Skats svinīgajā aktā operā, kur runāja iekšlietu ģenerāldirektors ģen. Dankers.

DIEVA

aizstāvētu tiesības brīvi veidot savu nākotni dzimtajā zemē un pierādītu savu līdztiesību Eiropas kultūras tautu saimē.

Zemes pašpārvalde ar iekšlietu ģenerāldirektoru ģen. Dankeru, Latviešu Brīvprātīgo leģiona vadītāji ar leģiona ģenerālinspektoru ģenerālleitnantu Bangerski, valsts un pašvaldības iestāžu vadītāji, universitātes saime, visdažādāko iestāžu un uzņēmumu delegācijas, kā arī visplašākās iedzīvotāju aprindas ar vainagiem, ziediem un skuju zariem jau no agra rīta devās svētoceļojumā uz Brāņu kapiem, lai novembra rīta paisajā miglā garā tiktos ar mūžībā aizgājušo veļiem. Latvijas Mātes priekšā starp akmeni cirsto tēlu rindām tika doti solījumi nekad neaizmirst kritušo upuru un savām dzīvībām aizstāvēt viņu iekarojumus.

Sārti baitā ziedu sega, kas līdz vakaram bija pilnīgi neseģusi Brīvības pieminekļa pakāji, pauda visas tautas apņemšanos gādāt, lai 3 vizošās zvaigznes, kas tik vāri turas pret čebesīm izstieptajās Latvijas tēla rokās, atkal neaizlidotu atpakaļ bezgalībā.

Kā zaļganpelēks aizsargvainis Doma laukumā vilņoja cīņai gatavo latviešu leģionāru kolonnas. Viņu vingrais solis, disciplinētā stāja un spēcīgie atbildes sveiciens parādes pieņemējam leģiona ģenerālinspektoram ģenerālleitnantam

Bangerskim deva pārliecību, ka viņi turpinās mūsu Volchovas varoņu cīņu un uzvaras gaitas. Vācu un latviešu cīņtāju vienoto garu un ieroču brālību pauda kādas leģiona divīzijas komandiera grāfa J. Pūklera-Burghauza (Pückler-Burghaus) dienas pavēle, kuru tas nobeidza vārdiem: „Leģionāri! Pieminiet šo 18. novembri — jūsu tēvijas nacionālo svētku dienu — pamatoti lepnā ticībā savas tēvijas nākotnei, kā Eirpcas tautu saimes pīlntiesīgai loceklei. Jūsu vācu draugi šodien kopā ar jums sveic Latvijas sarkambaltsarkanās krāsas, kuŗas mēs kopīgi nesam par nozīmi. Lai dzīvo latviešu tauta!”

Tautas lūgšanā „Dievs, svētī Latviju!” leģionāri izlūdzās svētību savai tēvijai, bet bruņoto spēku augstāko pavēlnieku un Eiropas Vadoni cīņā pret bolševismu — Adolfu Hitleru godināja ar trīskārtēju latvisko „Lai dzīvo!”

Svinīguma un dziļas jūsmas pilnajai dienai pieskaņotu nobeigumu deva pašpārvaldes centrālais sarīkojums Operā, kur godaviesi bija ievainotie karavīri, bet klausītājos — visas mūsu zemes vācu un latviešu vadītājas personas. Labāko mākslinieku atskaņojumā tur klausītāju sirdis ieskanēja mūsu dzejnieku un ekaņdaŗu ilgas un lūgšanas pēc tautas labākām dienām. Ka šīs ilgas un lūgšanas nevar palikt veltas, apliecināja iekšlietu ģenerāldirektors ģen. Dankers savas uzrunas nobeigumā: „Šodien, 18. novembri, mēs esam pulcējušies zem savas karoga, lai pēc 25 gadiem atkal no jauna apliecinātu ticību latviešu tautas gaišākai rītdienai. Ar šo ticību mēs sašniegsim uzvaru un no mūsu centieniem izaugs jaunā Latvija kā līdztiesīgs loceklis Eiropas tautu kopībā. Dievs, svētī Latviju!”

J. M.

Leģionāru parāde Doma laukumā. Parādi pieņem leģiona ģenerālinspektors ģenerālleitnants Bangerskis. Pa kreisi ģenerālmajors grāfs I. Pūklers-Burghauzs un štandartenfirers Silgailis.

Ziedu klēpji Brīvības pieminekļa pakājē pauda latviešu tautas cieņu savai neatkarīgajai valstij.

TAUTA-SAVIEM KAĶAVĪRIEM

Latviešu tauta mīl un cieni savus kaķavīrus, jo ūauteni nest un dzimto zemi sargāt ir augstākais gods un tikums. Kas nespēj ieroci tvert vai spiests palikt mājās, tas rāda savu dalību citā veidā, atbalstot aktīvos cīnītājus, kā katrs spēdams. So savu nostāju latviešu tauta nepārprotami apliecinājusi arī šai kaķā.

Atbrīvotājus vācu kaķavīrus visplašākās iedzīvotāju masās sveica ne tikai ziediem un jūsmīgiem skatiem, bet savu atzinību izteica arī ar visdaudzākā veida materiāliem ziedojumiem. Kad dibinājās un uz fronti devās pirmās kārtības sargu vienības un brīvprātīgie kaķavīri, tiem pakalpiūda tēvzemes veltes, kas kā dzimtenes atzinības un mīlestības apliecinājums, tos sasniedza un priecināja gan Ļeņingradas un Volchovas frontē, gan Ukrainas līdzenumos, Melnās un Azovas jūras piekrastē un Kaukaza kalnu pakājē. Kopš tā laika dzimtenes velšu straume uz fronti bagātīgi plūdusi visos svētkos — Ziemsvētkos, Liekdienās, Jānos, kad seviens latviešu kaķavīrs netika aizmirsts. Dāvanu saņiņu kaudzes bieži vien ceļojušas uz fronti arī svētku starplaikos. Tai pašā laikā netika aizmirsti arī kaķavīru piederīgie dzimtenē.

Nodibinoties latviešu leģionam un tūkstošiem latvju jaunekļu aizejot armijas izpalīgu gaitās, latviešu kaķavīru skaits strauji pieauga un līdz ar to ievērojami palielinājās rūpes par cīnītājiem un viņu piederīgiem. Lai tautas atsaucību ievirzītu organizētā gultnē un atbalstu varētu sniegt visur tur, kur tas nepieciešams, ar iekšlietu ģenerāldirektora ģen. Dankera rīkojumu šā gada 1. maijā liek pamatus plašai organizācijai — Kaķavīru palīdzībai.

Šis organizācijas darbs aptver visu Latviju un katru vietu, kur latviešu kaķavīri veic savus pienākumus cīņā pret mūsu tautas nīkņāko ļenaidnieku — boļševismu. Kaķavīru palīdzības mērķis ir uzturēt ciešas saites starp dzimteni un fronti un visiem spēkiem pūlēties, lai latviešu kaķavīros uzturētu možu cīņas garu. Kaķavīru palīdzība sniedz materiālu, garīgu un visāda cita veida atbalstu kā latviešu kaķavīriem, aizsardzības vienību locekļiem un armijas izpalīgiem, tā arī viņu ģimenes locekļiem. Šo atbalstu bauda arī visi ārsti, māsas un palīgpersonāle, kas nodarbināts kaķa sanitārā dienestā. Kaķavīru palīdzība rūpējas par ievainotiem, siimiem, invalīdiem un darba spējas zaudējušiem kaķavīriem un viņu ģimenes locekļiem, kā arī kritušo un no kaķa dienestā sekām mirušo pakāpalicējiem.

Kaķavīru palīdzība darbojas Latvijas ģenerālkomisāra Dr. Drekslera (Drechsler) protektorātā, un tās goda prezidijā piedalās iekšlietu ģenerāldirektors ģen. Dankers, Latviešu SS brīvprātīgo leģiona ģenerālinspektors ģenerālleitnants Baagerskis, kādas leģiona divīzijas komandieris ģenerālmajors grāfs f. Pūcklers-Burghauzs (Pückler-Burghaus) un Latvijas drošības apgabala komandants ģenerālleitnants Volfsbergers. Lai darbā neradītu lieku paralēlismu ar Tautas palīdzību, Kaķavīru palīdzības priekšsēža amats uzticēts TP priekšniekam Br. Pavasarim, bet TP amatpersonas provincē reizē ir arī KP pīnvarotie.

Kaķavīru palīdzības darbs (ģenerālsēkretāra Ev. Andersona vadīts) turpinās tikai pusgadu, bet var uzrādīt jau izcilus sasniegumus. KP pārņēmusi latviešu brīvprātīgo organizācijas komitejas un kārtības sargu daļas pienākumus, pasākumus, tos ievērojami paplašinājusi un tagad ir centrālā organizācija, kas vada visu kaķavīru un viņu piederīgo aprūpēšanas darbu. KP Rīgas mītnē Adolfa Hitlera ielā 37/39 no rīta līdz vakaram valda drudžauma rosība. Katru dienu tur redzami gan kaķavīri, gan viņu piederīgie, atsevišķi lauku ļaudis un veselās delegācijas, kas apkrāvušās mantu saipiēm slimo un veselo kaķavīru apdāvmāšanai. Laikā no 1. jūnija līdz 1. novembrim no KP noliktavām aizceļojušas gan uz fronti, gan kaķavīru daudzbērnu ģimenēm 8 tonnas dažādu mūsu zemes ražojumu. Uz fronti aizgājuši ap

Frontes saņiņu pieņemšanas dienā kaķavīru palīdzībā krājas paku kalni, ko tuvinieki sūta saviem cīnītājiem kaķalaukā.

Nav priekšāku brīžu Volchovas bunkuros, kā dzimtenes sveicenu saņemšanas dienās. Katra manta, ko slēpj šie salniši, ir patīkams pārsteigums.

Kad kaķavīri ierodas Rīgā atvaļinājumā, tie Kaķavīru palīdzībā ik dienas var saņemt bezmaksas ieejas kartes teātros vai operū.

5000 sainiņu, ko tuvinieki ar KP starpniecību sūta saviem piederīgiem. Bez tam nosūtīti 8600 sainiņu „nezināmam latviešu kaņavīram austrumu frontē”, kas priekšējo līniju bunkuros, ienesuši dzimtenes vēsmu. Sadalīti ap 350.000 papirusu un cigarešu. Kaņavīru garīgai atpūtai un izklaidēšanai brīvos brīžos nosūtīts 14.000 grāmatu un 1200 komplektu dažādu spēju. Ik nedēļas kaņavīri saņem savu frontes laikrakstu „Daugavas Vanagi”, ko tagad financē KP. Kaņavīrus priecinājušas arī dažādo frontes teātra ansambļu izrādes, kas sniegtas pat kaujas līnijas tuvumā. Kaņavīru radiopusstundu skaits pieaudzis līdz 5 nedēļai un pārsniedzis jau 300. Iespēju robežās fronte apgādāta ar radio aparātiem, mūzikas instrumentiem un foto aparātiem. Kaņavīriem, kas arī cīņu laikā vēlas papildināt savu izglītību, KP izdevusi un pēc vēlēšanās piesūta bezmaksas lekcijas vidusskolas svarīgākajos priekšmetos: algebrā, ģeometrijā, trigonometrijā, latviešu un vācu valodā. Šādu lekciju abonentu frontē jau ir pāri par 400. Bunkuru un mītnu izdaļošanai apgādā mūsu labāko mākslinieku darbu reprodukcijas. Dziesmu mīlētājiem, kādu mūsu kaņavīru starpā ir ļoti daudz, zdots kaņavīru dziesmu krājums, kurā iespēstas 25 populārākās un jaunākās kaņavīru dziesmas ar notīm. Gadu maiņā ikviens cīnītājs saņems KP veikt — Latviešu kaņavīru kalēndāru 1944. gadam.

Nemitīgs darbs norit arī dzimtenē, gādājot par kaņavīriem, kas atrodas šeit, un viņu ģimeņu labklājību. Pabalstus nauda un naturālījās saņem visi tie kaņavīru piederīgie, kas bez savas vainas nonākuši grūtībās un nespēj tās pārvarēt. Naudā vien šai laikā izsniegts pabalstos 50.000 marķu. Bez tam svētīgu darbu veic sabiedriskie krusttēvi, palīdzot pārvarēt ikdienas rūpes. Rīgā nav kaujās kritušā, no ievainojumiem mirušā cīnītāja vai arī kaņavīra daudz bērnu ģimenes, kam nebūtu sava krusttēva. KP juridiskās padomdošanas birojs kaņavīriem un viņu ģimenēm sniedz bezmaksas padomus un juridisko palīdzību. Netiek aizmirsti arī ievainotie kaņavīri slimnīcās kā Rīgā, tā provincē. Šeit centīgākie gādnieki ir lauku ļaudis, īpaši aizsargi, kas veselām delegācijām ierodas slimnīcās ar lauku gardumiem. Rīgas slimnīcas vien apmeklējušas tuvu pie 200 delegāciju. Īpaši daudz apmeklētāju slimnīcās bija 18. novembrī, kad bez iepriecinājuma nepalika neviens latviešu ievainotais. Rūpes par veselības atgūšanu ievainotajiem kaņavīriem KP iekārto atpūtas mītnes Priedainē un Asaļos. Invalidu savienība Kaņavīru palīdzībai nodevusi savu atpūtas namu Tinužos. Šā kaņavīriem KP palīdz novietoties piemērotā darbā un ar Arodu savienības palīdzību rīkos kursus piemērota aroda iemācīšanai.

Līdzekļu vākšanai visu šo plašo uzdevumu veikšanai Kaņavīru palīdzība no 4.—6. decembrim visā Latvijā rīko ziedojumu vākšanu. Bez ziedojumiem naudā visos Tautas palīdzības iecirkņos pieņems arī sainiņus kaņavīru apdāvināšanai Ziemsvētkos. Vilnas vākšanas akcijas rezultātā izdevies sagādāt tik daudz siltas veļas, ka ar 1 komplektu būs iespējams apdāvināt katru kaņavīru, kādēļ no siltos priekšmetus ievietošanas sainiņos būtu jāatturas. Ir bezgala daudz tādu priekšmetu un mantu, kas ikdienas dzīvē nepieciešamas, bet kaņavīru laukā nav pieejamas. Lai minam vispirmā vietā grāmatas, ne tikai radio aparātus, bet arī to piederumus, kā — anodbaterijas un spuldzes, mūzikas instrumentus, sporta rīkus, papirusus, smēķējamo papīru, pīpes, zobu tīrāmos līdzekļus, lāpāmos piederumus. Liels iepriecinājums kaņavīriem būtu kaut viena svecīte, kas kaujas lauka bunkuros Ziemsvētku salā ienestu dzimtenes siltumu. Sainiņiem nav jāraksta vārds, bet „nezināmam latviešu kaņavīram austrumu frontē”, lai svētkos netīktu aizmirsts neviens pašizliedzīgais cīnītājs. Pagājušajos Ziemsvētkos katram kaņavīram varēja izsniegt pa 2 un pat 3 paciņām. Cerēsim, ka šais svētkos dzimtenes sveicienu nebūs mazāk! Dzimtenes ļaudis, kas dzīvojam mierā un siltumā, neaizmirsīsim savus dēlus, brāļus un tēvus, kas, ierakumos un bunkuros, salu, grūtības un kaņavīru dārdus panesot, katru mirkli veselību un dzīvību riskējot, gādā par mūsu drošību, lai viņiem gaišajos Ziemsvētkos sagādātu kaut īsu prieka brīdi un cēlību, ka dzimtene viņus neaizmirst!

Kaņavīru lazaretēs Rīgā un provincē nekad neapsīkst pilsētu un lauku delegāciju apciemojumi. Arī ievainotiem katru veļu dara prieku.

Latvijas mednieki šogad kaņavīru palīdzībai nodod trešdaļu no sava guvuma, ko čaklās talcinieces pārvērsē cepešos ievainotiem kaņavīriem.

Frontes teātra ansambļi vienmēr ir mīļi gaidīti viesi gan frontes pirmajās līnijās, gan slimnīcās un kaņavīru mācību nometnēs.

La top

KĀRĻA KRŪMĀJA VESTULE LASITĀJAM

Sis ir mūsu žurnāla 100. numurs. Mīļo Lasītāj, vai tevi nepārpņem svētsvīnīgas trīsas? NĒ! Es zinu, ka nē, jo, mīļo Lasītāj, tu nekad neesi apmierināms. Un tomēr taizni tas mums — rakstītājiem un zīmētājiem — visvairāk patīk, jo tas mums liek palikt mūžīgi jauniem, sprīguma un enerģijas pilniem. Mums rodas spītība, sak: redzēs, vai mēs tevi nogurdināsim un uzvarēsīm vai tu mūs! Skaistāk būtu runāt par rakstītāja un lasītāja pilnīgu saprašanos un sadarbību, bet — kāš ir driesmīgs! — arī te mēs labāk runājam par mūžīgu cīņu. Un tā nu mēs, mīļo Lasītāj, esam cīnījušies veselās 100 nedēļas, un ne tu esi noguris, ne mēs. Vai ir bijuši arī saprašānās brīži, to neņemos apgalvot. Drīzāk atzīstams, ka nebūs bijuši. Mēs esam devuši labu un arvien labāku, bet tu esi vēlējis arvien ko citu, vēl labāku. Mēs dažreiz esam mierinājuši sevi ar dzejnieka Sigmunda Grafa vārdiem: „Ir labi rakstīts, ja vairāk pateikts nekā uzrakstīts”, bet vai tais reizēs tu arī patiesi esi vairāk izlasījis nekā uzrakstīts, to mēs nezīnām. Mēs tā domājam. Dažas zīmes uz to arī norāda, piemēram, tas apstāklis, ka jau pirmajā dienā pēc žurnāla iznākšanas tas nozūd no kiosku plauktiem, un, ja kāds numurs vēl ir, tad to kiosknieks taupa saviem draugiem. Ja žurnāls nav laikā piesūtīts abonentiem, tad lasītāji bažas. Tā nav laba kārtība un tajā parasti mums arī nav itin nekādu nopelnu, jo tās radīšanā visas pirmtiesības ir ekspeditoram Lapīnam, bet arī tā mums glaimo: ja tev, mīļo Lasītāj, mūsu žurnāls nepatīktu un nederētu, tad taču tu nebārtos, ja to nesāņem laikus!

Bet kā tādu žurnālu taisa, to, tu nezīni.

Mums ir liela darba saime. Mums ir atbildīgais, mākslinieciskais un faktiskais redaktors — Tūbelis, Prande un Krūmājs. Ko viņi katrs dara, to grūti izskaidrot. Tas arī nav svarīgi, jo darba pārvaldē viņi likumīgi reģistrēti. Galvenais, ka viņi dzīvo mūžīgā dumpī, jo visiem viņiem tik daudz ideju, kā izveidot interesantu žurnālu, ka izdevējs pulkv.leitn. A. Freimanis, kas nebūt nav bailīgs pēc savas dabas, bieži vien paķer portfeli un glābjas (skat. 1. zīm.). Kad žurnāls iznācis, viņš smīnēdams jautā: „Nu, kāds ir?”

Un visi trīs kori brēc: „Pēc suņa!” un pārmet cits citam nemākulību, nolaidību, aizmārsību un citus žurnālistu asinēgrēkus.

Izdevējs viņus nomierina kā prazdams: vai nu piesola atvaļinājumu, avansu, gratifikāciju vai arī vienkārši saka:

LAIKMETIS

AM AR E. RIRDANA ZIMEJUMIEM.

„Kungi, divos gadījumos nevajag uztraukties: tad, kad vēl var ko labot, un tad, kad nekā vairs nav grozāms!”

Tūlīt pēc tam sāk taisīt jaunu numuru. Redaktors V. Lamsters parastī piedāvā kādu zinātnisku rakstu, kas pierāda, ka mūsu senči visu ko pratuši la-
lāk nekā mēs, bet Jūlijs Mauriņš, pa ceļam mēteli uzvākdams (2. zīm.), at-
saucas: „Mēs esam vairāk nekā senči, mums ir tāda īpašība, kādas viņiem
nav: mēs esam dzīvi un satīties kā pliki pa nātrēm, bet man nav vaļas!.. Re-
servējiet man piecas lappuses aktuāliem notikumiem!”

„Tās visas ir tikai laicīgas un īslaicīgas parādības,” lēni ierunājas redaktors
Dr. V. Sanders, „turpretim lielas idejas pārdzīvo katru zemes pīslī. Es uzrak-
stīšu par to ievadrakstu.”

Un bieži viņš cīnās ar visu pasaules jaunumu sakni — žīdu (3. zīm.), tāpat
kā jau vecais Dievs cīnījās ar žīdu Jēkabu.

Kad šis un tas ir beidzot uzrakstīts un pārdiktēts mašīnrakstītājām — pēc
vēlēšanās un raksta satura, vai nu blondai Ellenai vai brunetai Līdijai —
raksts nonāk Pērjupes jaunkundzes rokās. Viņa speciāli beigusi universitāti
ir maģistres gradu kā valodniece, lai visus ikdienišķos latviešu vārdus pārtai-
lītu moderni pēc Endzelina gramatikas. Viņa pēstāvīgi kaujas ar iespieduma
žūdu velniņu (4. zīm.), tas ir — izlābo mazākās iespieduma kļūdas, lielākās
atstādama par uzjautrinājumu lasītājam.

Pa to laiku arī zīmētāji un fotogrāfi nav snauduši. Viņu nedarbi kopā ar
rakstu nonāk montāžā, kur tos „aplauž”, t. i. moca (5. zīm.), kamēr tie iegulstas
lēnā vai divās lappusēs. „Montieri” — Krūka, Matiss un Merkmanis, kas visi
eiguši tehnikumu vai studē architektūru, par savu darbu pagatavo „pasīti” un
opā ar rakstu un zīmējumiem nosūta spiestuvei. Pa ceļam jau šis tas pazūd
āpēc, ka izsūtāmais zēns Stāpislavs arī ir dzejnieks un vairāk domā par at-
kaņām un mūžīgo slavu nekā par sekto, pelēko redakcijas ikdienu. Ja gadās,
ka nekā nav pazudis, tad spiestuvē ir bēdas klāt: metierim Klotiņam pēc „pa-
sītes” tas materiāls nesaiet ne vienā, ne divās lappusēs. Tādos gadījumos vēl
cerība un cenzoru: varbūt, ka tas nosvītros! Ja viņš ir nevaljīgs un nekā ne-
vītrot, tad Klotiņš piespiežas un ar varu iedabū visu materiālu, un lasītājs prie-
lājas: „Vai, cik kupls numurs!”

Par spiestuvi der vēl daži sīkāki paskaidrojumi, jo tā iestāde ir svarīgāka
par redakciju. Ja „piem”, dobspiedes un cinkografijas va-
dītājs Likums pasaka: „Nekā nebūs, šodien mašīnas aiz-
ņemtas ar prēmiju špabja zīmēm!” tad šis nedēļas nu-
murs var iznākt tikai nākamajā nedēļā, jo prēmiju zīmes
taču ir vissvarīgākais iespieduma darbs.

Ja Likums labvēlīgi smaida, tad savukārt var apmākties
Piņķa seja, kas kopā ar fotogrāfiem, cellofanogrāfiem un
retušieriem var nejausi visskaistāko sejiņu izretušēt par
velna sievasmāti. Tādēļ redakcijas cilvēki, viņus sastop-
pot, pirmie ceļ cepures, smaida un apjautājas par vese-
lību. Tālākajā gaitā negatīvais žurnāla numurs nonāk
pie divām dāmām — montētājām. Laj viņas nekļūditos
un nenoliktu zīmējumus ar kājām gaisā, viņām jālieto vi-
sādi tenķu mēri un ķīķeņi. Viss teksts un visi zīmējumi
nonāk uz vaļa veltņiem, un nu stājas darbā kodinātāji.
Tiem ir tik niknas skābes un tāda vara, ka viņi var visus
melnos plankumus pataisīt baltus un baltos — melnus.
Viņi nav ietekmējami ne ar laipnību, ne dūsmām. Tur
redakcijai atliek vienīgi lūgt Dievu, lai viņš piešķir meis-
taram Bogdanovam vieglu roku, citādi viss vējā...

Un beidzot dobspiedes rotācija rūc un griežas, bet
vai tu domā, kā tāpat aiz gaŗa laika? Nē, rotācijai min
pedāļus, spiež sviras, groza kloķus četri lietpratīgi ma-
šīnmeistari. Lai viņiem sekmētos, redakcijas darbiniece
Plāna kundze uzņemda katram pēc kārtas.

Glūži tāpat taisīja arī šo numuru. Maza atkāpšanās
no parastās kārtības bija tā, ka nepazuda vis mate-
riāli, bet pats izsūtāmais zēns, un dzejnieks A. Eglīte
metās to meklēt (6. zīm.). Viņš teica: „Pie vienas rei-
zes pameklēju: man dzejolis romāna lappusei arī pa-
zudis!” Un tad vēl fotogrāfiem Krieviņam un Puriņam
bija uzdevums nofotografēt kādu žurnāla lasītāju. Viņi
savā centībā nofotografēja divus (7. zīm.) — vienu sa-
īgušu — tas esot izlasījis mūsu humora nodaļu, un otru
— smaidošu, kas lasījis ievadrakstu...

Vēl atzīmējams, ka svarīgākā persona mūsu redak-
cijā tomēr ir Siliņa kundze, jo viņa valda pār naudas
ekapi un izmaksā algas. Tūlīt viņai blakus stādāms
mūsu saimniecības pārzinis Apinis (8. zīm.), kas jau
apgādājis 3 galda lampas, solās apgādāt 2 rakstāmgal-
dus un cer sagādāt pat malku. Bez viņiem mūsu dzīve
būtu tukša, tumša un auksta...

Tā, mīļo Lasītāj, tagad tev ir nazliet jēgas par mūsu
grūto darbu, tādēļ ceru, ka 200. numuru gaidīsi pacie-
tīgāk un saņemsi ar lielāku prieku, kaut arī karš būtu
sen beidzies.

Tavs

M. Krūmājs

662 dienas VĒTRĀS UN DANGĀS

Kāda zemūdene izgāja jūrā, izgāja no savas bāzes Atlantijas okeana krastā, kur palika izvadītāji — draugi, paziņas un kāda jūrnika sieva ar diviem bērniem. Drīz zemūdene izgaisa viļņos un jūras dūmakā, cilvēki šķīrās un rīteja atkal ikdienas stundas kā zemūdenes vīriem jūrā, tā pārējiem — krastā, tikai katram savādāk. Jūrnika sieva ar pašāvību, bet brīžiem arī grūti apvaldāmu nemieru gaidīja ziņas par korvetkapteini Volfgangu Lūtu (Wolfgang Lüth), jo tā bija viņa zemūdene, kas šoreiz devās savā piecpadsmitajā braucienā pretim ienaidniekam.

Korvetkapteinis lietpratīgi vada savu zemūdeni un gremdē kuģi pēc kuģa, bet reiz pienāk nebalta diena Zemūdenei no muguras uzbrūk kuģu karavānas aizsargu iznīcinātājs, drāzdamies vislielākā ātrumā. Tam seko citi iznīcinātāji, kas visi met dziļumbumbas. Pāriet stunda pēc stundas. Bumbas krīt aizvien tuvāk un precīzāk. Komandieris un viņa I virsnieks izturas neparasti mierīgi. Viņi zina, ka šais brīžos satrauktā apkaļpe vērsās viņu sejās, jai no tām nolasītu briesmas vai cerības. Vienreiz komandieris vislielākā mierā pat atgulstas uz savas kijas. Un šī izturēšanās rada brīnumus. Pāriet 21 stunda, ko zemūdene pavada „pagrabā”, t. i. okeana dzelmē. Izdzīst gaisma, nedarbības mašīnas, ūdens jau spiežas iekšā... Un kad iznīcinātāji aizjopro, priekā ziņodami, ka nogremdēta vācu zemūdene, korvetkapteinis Lūts mierīgi pavēl: „Iznirt!”

Un zemūdene paceļas no sava šķietamā dzelmju kapa, lai dzīvotu un cīnītos tālāk, jo 21 stunda tur apakšā nepagāja izmisumā, bet mērķtiecīgā darbā. Bojājumi ir izlaboti tik tālu, ka brauciens pret ienaidnieku var turpināties.

Nav arī brīnums: to vada vecs zemūdeņu lietpratējs. Korvetkapteinis Lūts ir rīdzinieks, viņš savu dienestu flotē šai karā sācis uz mazajām 250 to zemūdenēm, tāpat kā viņa I virsnieks virsleitnants Landfermanis (Landfermann), un viņu abu labā sadarbība garantē panākumus.

9. augustā ir jau pagājušas daudzas dienas, kopš Lūta zemūdene operē. Šai dienā zemūdenes komandieris kā pirmais virsnieks vācu kara flotē saņem par nopelniem augstāko varonības atzinību — Brillantius pie Ozollapu vainaga. Bet kur ir Lūta zemūdene? Kad

tā atgriezīsies? Atbildes nav. Zemūdeņu pavēlnieka štābs klusē, lai neuzrādītu tai virsū angļu iznīcinātājus... Vēl aiziet dienas un nedēļas, tad nāk ziņa: viņš atgriežas!

Zemūdene nāk atpakaļ savā ostā, paceldamās augstu pār viļņiem, zīme, ka tā pilnīgi iztukšojusi savus municijas un degvielu krājumus. Rūsas klātais zemūdenes priekšgals rāda okeana sāļo ūdeņu iedarbību vairāku mēnešu ilgajā braucienā, — tik ilgi nav bijusi projām neviena cita zemūdene! Un kas viss nav noticis šai Jaikā! Tās komandieris paaugstināts par korvetkapteini, viņš apbalvots ar Šķēpiem un pēc tam ar Brillantiem, un viņš sapēmis vēl kādu ziņu — gluži no citas pasaules, kas šķita pilnīgi aizmirsta — viņa sieva dzemdējusi trešo bērnu — dēlu Volfu Dīteru. Bārdi apaudzis, nepazīstams un apmulsis Lūts stāv zemūdeņu bāzes virsnieku pulkā. Pār zemūdeni aiz viņa muguras vējš plīvo 47 uzvaras vimpeļus. Lūts nogremdējis ienaidnieka transportkuģus 264.000 BRT koptilpumā, kā arī vienu zemūdeni un vienu iznīcinātāju, nemaz nemiņot daudzus torpēdējo bojātos kuģus. 15 braucienos Lūts pavadījis jūrās 662 dienas, t. i. gandrīz divus gadus vētrās, viļņos, dzelmēs un pastāvīgās briesmās. Bet Lūts nav nekāds izņēmums viņš ir tikai viens daudzo drosmīgo un sekmēm bagāto vācu jūrnieku starpā. Tādiem vīriem pieder uzvara! K. K.

Pēc sekrīgā brauciena pret ienaidnieku zemūdenes komandantu korvetkapteini Lūtu pieņēma Vadonis, pasniedzams viņam kā pirmajam kara flotes virsniekam Ozollapu vainagu ar šķēpiem un brillantiem pie Bruņinieku pakāpes Dzels krusta. — Lūtu apsveic lūgt pēc zemūdenes atgriešanās bazē.

Tieniskā mēle

P Ē T E R A A I G A R A R O M Ā N S

(10. turpinājums.)

RĀVAINĀ RASA.

Speju kāju dāboļā —
Iespērusi rāvājā.

(T. dz.)

Stirnas liču slikspānējās pļavās, kur vietumis stāvēja pelēki pailsas pudeļveidīgas siena kaudzes un citur rēgojās zemei pieplakuši lubām jumbi siena šķūniši, jau kuņģi nedēļu kustējās rudi ņaupaini stāvi, no agra rīta līdz vēlam vakaram darbotamies lāpstām, cirvjiem un kapļiem. Grāvrači aizgūtnēm grāba no upes dziļiem un izmurdējušām pacerēm rāvaino smilti, meta to krastā; kapļiem valstīja simtgadējas siekstas, melnas un piemirkušas, pilnas trūdu dvesmas, dēļu un ūdens kāpuru un cēla tās gaismā vai arī, sasprindzinājuši stiegrainos muskuļus, pieplakuši ar krūtīm pie milzu akmeņiem, kas purvā gulējuši kopā ledus laikmeta, raketā locīdamies, pamazām vēla tos laukā no upes gultnes.

Upes ieplakā smeltajās dūņās un pludņtajās smiltīs slaistījās pīkstuļi, purdzēja purpāgi un tekāja plakani, ragaini ūdens kukaiņi. Dažreiz no krastā iznestās velēnas neveikli izrāpoja liels vēzis, slaistīdamies savas zaļgani brūnas spiles un, saules gaismas apstulbots, izbrīnā vēroja lielās pārvērtības, ko Stirnas liči bija izraisījušas cilvēku rokas. Lāpstas un kapli šķindēja, ūdens šļaksteja, laudis sasaucās, skubināja cits citu; brīžam atskanēja pa lāstam un šķarbam lamu vārdam. Tad atkal bija dzirdams tikai vienmuļais darba ritms. Dažkārt upes racēji, ārdot krastmalas cerus, līdz ar iesarkano, smalko sālcu pinumu, kas atgādināja teiksmainā Kalnagāzēja bārdu, izcēla arī pa asarim vai raudai. Zivis, zālē nokritušas, ilgi spurinājās un lēkāja, nemitīgi virinot žaunas, kamēr kāda negausīga roka tās iemeta tumšā pakulu tarbā.

Saurā Elkspupīte, zaudējusi zālaino meldru ieloku un kuplos krastmalas krūmus, likās kļuvusi vēl šaurāka un niecīgāka. Rāvainais ūdens tecēja nesteigdamies pa lāpstu līdzināto gultni. Šķiet, tas vēl tiši kavētos senajās atvaru un jomu vietās, kur citkārt ziedēja baltas un dzeltenas ūdens rozes un spoguļojās saule un baltās mākoņu virknes. Upītes atvari bija izrakti, ūdens novadīts un likločainais upes gājums iztaisnots. Patiesībā tā vairs nebija upīte, kas stiepās cauri Stirnas liču pļavām, bet drīzāk bija taisns, pelēks grāvis ar velēnu, siekstu un akmeņu kuprainajām krautnēm abās malās.

Citkārt senatnīgā un mierinošā pļava izskatījās nemīlīga, piemētāta un piedrazota kā kroguš istaba tirgus laikā. Cilvēku čaklās rokas bija gan pratušas izjaukt dabas pirmatnējo saskaņu un sākotnējo daiļumu, bet veidot jaunu, līdzvērtīgu vecajam vairs nebija to spēkā. Drumslām un krāematām jaunu dzīvību var iedvest tikai Dieva dvaša, kas pasaules izplatījumā lido kā maiga, viegla vēsmiņa vai šalko bargiem negaisa viesuļiem. Purva racējiem nebija ne jausmas no tās.

Tie bija kusli, pelēki, kaulaini vīreji ar mazām, spurainām bārdiņām un izpūrušiem matu cekuliem, tērpušies nātnās biksēs un nātnos kreklos, gurnus sajozuši kaņepāju auklām un nemītu ādu repeļainām sloksnēm. Viņu sejas, rokas un kājas bija tikpat brūnas kā rāvainais ūdens, kuņģi viņi mīpājās augu dienu, un, rāvainais iedegums, ko viņi bija mantojuši tālajos darbos, šos laudis pavadīja arī uz tumšajiem Latgales ciemiem un sādžām, kur viņi, ziemu kvernēdami pie krāsns, deldēja vasaras pelņu, strādīnāja sievas un sunija bērņus.

Laiks tovasar pieturējās sauses, un upes rakšanas darbi ritēja bez traucējumiem. Biedrības priekšnieks Graudums ik dienas pa šauro meža tacīpu iebraca Stirnas liču pļavā, šķindīnādams jaunnopirkta divriteņa zvanu. Apmākušajās dienās viņš vēl vīrs pelēkajiem svārkjiem valkāja brezenta mēteli ar ādas apkakli un ādu apmetinātām viņu malām.

Biedrības priekšniekam parādoties, strādnieki parasti čaklāk cilāja cirvjus un lāpstas, nevērīgi murminādami atņēma viņa dievpalīgu un, galvas nepaceļot, strādāja tālāk. Grauduma stāvs bija it kā kļuvis sausāks un stiegraināks, toties skats bija valdonīgāks. Patlaban rakšanas darbi turpinājās agronoma Stublāja tiesā. Agronoms jau sākumā bija izplānojis, ka, iztaisnojot upi, tai pašā laikā jāizrok arī divi novadgrāvji, lai vēlāk, pļavas drenējot, būtu mazāk darba un izdevumu. Apkārtējie saimnieki gan brīnījās, kādēļ agronoms, prātīgs vīrs būdams, tiešu prātu sagandē savu pļavu, ļaujot to izvagot krustām šķēršām. Bet tur nebija ko brīnīties. Tāds dar-

Miers

Ap sārva namu pļavis
Šai nakti melnums lieg,
Un mēnešainās acis
Tev noglāstījis miegs.

Guļ miers pār tavu sirdi,
Tā dzīvi, tāmi pūkst,
Jo sapņi sacīt dzirdi —
Kābi tavu sārva čūkst.

—
Andrejs Johansons.

ba projekts pilsētā bija apstiprināts un pie tā uzņēmējam Riekšanam vajadzēja turēties. Graudums vēl no savas puses parūpējās, lai novadgrāvji ietiektos Stublāja pļavās savas desmit acis dziļāk, nekā sākumā paredzēts. Ziņkārīgākiem kaimiņiem viņš, acis mirkšīnādams, viltīgi čukstēja:

„Iegriezīs kundziņam labi dziļi, lai vēlāk pūlas, līdzinot smiltis. Vai tādām naudas trūkst?”

Saimnieki tikai paraustīja plecus, slepeni nopriecējās un slavēja izdarīgo Graudumu, ka laikam tik attapīga biedrības priekšnieka nebūdot nevienā pagastā.

„Protams, ka nav un nebūs,” dižojās Graudums un vēl lepnī pieminēja: „Tik lēti arī neviens nenosusinās pļavas kā jūs, sūnainieši. Mēs strādājam par velti, gluži par velti, samakea vajadzīga vienīgi racējiem, un to pašu gādās valsts.”

— „Valsts? Kur tad valsts to naudu ņems?” neticīgi ievaicājās vecais pērminderis Ģērdēns, kas todien bija atnācis apskatīties, kā „pasauli rok”. „Tik un tā mūsu pašu nauda, no mūsu grašiem sakrāta.”

„Nav, Ģērdēnu tev, mūsu nav. Rīgas kungi naudu iespiež vezumiem, mašīnas strādājot dienu un nakti. Tā, redz, tiek pie bagātības, vairāk ar gudrību, nevis ar sviedriem.”

„Vai zini, kaimiņ, tad mēs arī varētu samesties kopā un nopirkt naudas taisāmo mašīnu, tāpat kā labības vai āboliņa kūlēju. Vadātu no mājas uz māju kā piena pārraugu vai vecmāti, nauda būtu kā pelavas,” zobgalīgi mēloja vecais pērminderis, nojautis, ka Graudums viņam grib iestāstīt kaut ko tādu, kas nesaskanēja ar viņa pārliecību.

„Labi jau būtu, bet laikam tā nevarēs par naudas viltošanu, redzi, draud sods. Mums gribot negribot tā jānopelna, bet naudas taisīšana piekrīt valstsvīriem. Tādēļ jau arī agronoms Stublājs pošas valsts runas vīros. Tas arī grib savu roku ielaist lielajā valsts naudas ķeselē.”

„Ar muti, kaimiņ, gan neviens Rīgā nav aizbraucis,” pavīpsnāja Ģērdēns. „Es, dēls, citu pelnītas naudas negribu bet savu arī nevienam nekaisīšu; cik likumīgi pienākas, tik maksāju, bet vairāk ne grasi. Taisnību sākot, man tā agronoma ēvergēlības nemaz nepatīk. Ko viņš skraida kā sadēdzis, te pilsētā, te pagastā? Kārtīgs cilvēks apmetas vienā vietā un dzīvo!”

„Ko tur, Ģērdēnu tēv, var zināt, mācīta vīra galva, mācīta vīra darīšanas,” teica Graudums, ar delnu patridams zodu, kur bija iekodies ods. „Katram jau tai lielajā valsts skaidienā gribas kādu skaidu pacelt. Gan jau mēs tiksim arī pie savas naudas. Ja nosusināsim pļavas, nauda pati nāks mājās skanēdama. Māki tikai šķaitīt, ka nesajūk simti! Vai domā, ka citādi pļēstos dienām un naktīm, ecētos ar uzņēmēju un strādniekiem; ja nebūs citiem labuma, nebūs arī man pašam. Vienam tās pūles jāuzņemas.”

„Un tu domā, ka būs kāds liels labums, ja mūsu ličos vairs neaugs grīslis, bet vaivarāji?” teica vecais saimnieks, uzmezdams Graudumam ciešu skatu.

„Baltais ābolīns, nevis vaivarāji. Katrā ziņā, ka būs labums. Ja cilvēks ar apdomu strādā, tad allaž kaut kas iznāk. Protams, naudas jau nu vēl vajadzēs. Stublājs pats saka, ka vēlreiz būšot jāraksta vekseļi. Tāda nu reiz, Ģērdēnu tēv, ir pasaules kārtība, ka bez drošības Rīgā neviens nekā nedod.”

„Labi, labi. Papirus var parakstīt, bet kas pēc tam maksās? Es savu mūžu neesmu vekšējis raketiņis, bet, ja nu tagad jāraksta, tad gribas zināt, kas tos nokārtos. Ne mana zeme tik liela, ne es pats tik bagāts, lai tādu naudu noskaitītu, kad banka prasīs.”

„Piesardzība, Ģērdēnu tēv, laba lieta, bet gan nāks laiks, nāks padoms. Visiem purva racējiem beidzot valsts lielo daļu aizdevumu dzēs, pašiem tikai tās druskas jāsamaksā. Vai domā, ka mēs, sūnainieši, esam novārtā atstājami? Tagad, redzi, ir citi laiki nekā agrāk. Agrāk, cik bija degvīna, tik dzēra, un cik bija sēklas, tik sēja. Tagad, ja tev kaut kā trūkst, galvaspilsētā aizdod visu. Ja tev nav naudas, bet labas drošības, tu vari dabūt, ko vien vēlies: naudu, mājas, sēklas, labību, svārkus ar visu vesti, zābakus, pat zārku pret nomaksu. Redz, tādi tagad ir laiki!”

„To zārku jau nu vēl varētu kādu gadu pagaidīt,” teica saimnieks, pievirzīdamies tuvāk kaimiņam, „vēl gribētos redzēt, kā jūs ar to purva rakšanu tiksiet galā. Saki man, Graudum, tu esi pašu pagasta cilvēks, vai te nav kas piededzis vai ieskābis, lai laikus varu izstāties no biedrības. Kaut pats nekā neredzu, bet, liekas, viss nav kārtībā, kā vajadzētu.”

„Nekas te nav ne ieskābis, ne piededzis. Raugies, kā cilvēki strādā, trīs, četrus tūkstošus nedēļā izpelna! Vai kāds brīnums, ja, tik strauji rokot, Zemes bankai pietrūkst naudas! Tas ir — naudas jau netrūkst, bet jāgaida sava rinda. Nākamo pavasari došot cik vajag, bet, ja gribot darbus nobeigt šoruden, lai gādānot paši. Krājkasēs esot naudas diezgan. Saki man, Ģērdēnu tēv, vai tu tādēļ labāko kumeļu sitīsi nost, ja gavēņa laikā aprūkst sienal Skaidrs, ka tu barību aizņemsies vai nopirksi un izvilksi kumeļa dzīvību, kamēr sāksies zāles laiks. Tāpat mums jādara ar

rakšanu — valdības iedotā summa būs cauri, bet tūlītāies nevar, rudens nāk virsū. Var jau strādāt pieci, seši gadi un izputēt, bet kas padara ātri, tas tiek uz augšu. Un nav jau nekas liels, mēs esam biedrībā trīdesmit saimnieki. Ja katrs parakstīs vēl vekseli par tūkstoš latiem, rakšanas darbus varēs laikus nobeigt un pat vēl pļavas uzart, lai nākošo pavasari iesētu, kas kuņģam padomā: ābolīpu, auzeni vai timotiņu.”

„Es, dēls, nekad neesmu tūlāšanos daudzīnājis, tikai bail, ka ar vekseliem neiznāk kāda klizma. Vai nav dzirdēts? Parakstīti viegli, bet, kad jāmaksā, tad ir grūti, ai, cik grūti!”

„Dzirdēts. . . daudz kas ir dzirdēts,” teica Graudums jau gluži pikti. „Cilvēks krīt no salmu kaudzes vai siena vezuma un ir pagalam. Vai tāpēc vairs neviens nedrīkstēs vezumu kraut? Bez riska nav nekas padarāms. Šeit gan, kaimiņ, nav nekāda riska. Visas naudas lietas kārtos mūsu pašu valdes viri. Zudumā neies ne grasīs. Bet, ja tu īsti netici mums, stājies laukā no biedrības, es pats arī izstāšos, lai put pasākums. Lūgties neviena neiešu, sasper, velns, to zaļo krūzi! Ja kāds ir akls un neredz, ka viņa labā oīti pūlas, tad ar tādu nav nemaz ko runāt.”

Ģērdēns klausījās Graudumu, braucēja balto bārdu un smīnīgu ekatu raudzījās, kā divi grāvrači nopūlējas upes gultnē ap lielu siekstu. Tie piepūta vaigus, pacēla siekstu katrs savā galā, sašūpoja un gribēja izsviest krastā, bet kā meta, tā vienam slīdēja kāja, un siekstas smagums abus nogāza rāvainajā ūdenī. Grāvrači sāka lādēties, nospļāvās, cēlās augšā un atkal ķērās pie siekstas. Viņu neatlaidība iedrošināja arī Ģērdēnu. Turklāt Grauduma vārdiem arī bija savs iespaids.

„Nu labi. Ko es tur pretošos — ja putēs, putēs visi pulkā,” teica Ģērdēns.

„Neputēsīm, neputēsīm. Sveiks, uzņēmēji! Kā veicas? Dievs palīdz!” Graudums uzsauca racējiem un sniedza uzņēmējam Riekšāmam roku.

„Veicas labi, bet strādnieki prasa naudu,” teica uzņēmējs, ar zābaka purnu spārdīdams zemes čingulus. Pagājušās nedēļas peļņa vēl nav izmaksāta, un šodien jau piektdiena. Pēc līguma man katru nedēļu jāsaņem no biedrības darba algas tiesa. Stublāja kungs gan solījās no galvaspilsētas atvest, bet, liekas, nebūs. Nezinu, ko lai racējiem saku; cilvēki kurn. Man arī nav brīvu summu klāt.”

„Kurnētājus Dievs pārmāca,” izmeta Graudums, „bet, ja nu Stublājam kaut kas aizķeras, tad esam mārķā,” piemetināja viņš neticīgāk un nolūkojās uz Ģērdēnu, kā meklēdamā atbaistu.

„Kungs, naudul!” izsaucās kāds racējs, izslējis lielo, stūraino augumu upes vidū. Viņa platā mugura ar izvirzītiem lāpstiņu kauliem un muskuļainās krūtīs bija spalvām apaugušas. Isām sporta bikšēlēm kājās, viņš atgādināja aizlaicīgu stiprinieku vai faunu ar atlētisku figūru. Atpirdzījis lielos iedzeltenos zobus, viņš raudzījās Graudumā izaicinošu smīnu. Rudi iesarkanie mati bija izšķīrušies nelīdzenā celiņā. Graudums šo cilvēku bija ievērojis jau agrāk. Tas bija tas pats, kas Vālodžu kāzās dancināja jauno sievu.

„Ja nebūs naudas, pirmdien nestrādāsim, neviens nekāpsim upē!” ekanēja Daukstes liekmutīgā valoda.

„Lēnu garu, lēnu garu — nauda būs. Rīt būs kā likts,” mīrināja Graudums racējus. „Rīgā naudas papīri aizķērušies, bet katrs dabūs, kas pienākas, dabūs ar uzviņu!”

„Dabūs, dabūs! Vajag dot!” murmināja rudmataināis, noīecās atkal pār lāpstu un sāka sviest krastā varena velēnas.

(Turpinājums sekos.)

B O Ļ Š E V I K U A T E N T Ā T A U P U R I

Latvijas neatkarības svētku priekšvakarā visai Latvijas darba saimei bija sēru un līdz ar to jauna protesta diena pret Maskavas asinskārajiem valdniekiem un viņu algoņiem. Šai dienā zemes klēpim atdeva 13. novembra nekrietnā atentātā kritušos upurus — Rīgas augstbūvju valdes dipl. arch. Arturu Ramani, strādnieku Jāni Pagankinu un skolnieku Jāni Stīgu. Viņus pavadīt pēdējā ceļā no Doma baznīcas un laukuma ieradās daudzi tūkstoši strādājošo pārstāvju gandrīz no visiem Rīgas uzņēmumiem. Meža kapos viņus guldīja kopējā kapā blakus čekas nomocīto upuru atdusas vjetai. Nebeidzamā rinda daudzo ardievu teicēju, ko ievadīja ģenerālkomisāra, Latvijas pašpārvaldes un Latviešu leģiona pārstāvji, vienprātīgi apliecināja savu sašutumu un bezgalīgo naidu neģēlīgajiem Maskavas slepkavām.

Edvarda Treumaņa 60 darba gadi

Dzejnieks Edvards Treumanis (Zvārguļa Edvards) š. g. 25. novembrī atskatās uz 60 gadu literāras darbības svētīgo gājumu. Treumaņu Edvards ir laikmeta dzejnieks, un tādēļ arī viņa dzejā atspoguļojas pārdzīvojumi, kuŗos izskan tautas bēdas un prieki. Viņa dziesmai ir tuvi atstātie un cietēji, un jauzu sirdis viņš redz Dievu. Tautas brāļu liktenis Treumaņu Edvardam ir arvien tuvs, un jau pašos viņa pirmajos dzejoļos izskan silta dzimtenes un tautas mīlestība. Vēlākos darbos šīs cēlās stīgas pastiprinājušās un guvušas pilnskanību. Šo savas tautas mīlestību dzejnieks jau pirmajā dzejoļu krājumā „Vaidos un smaidos” skaisti apliecinājis un kādā dzejoļī saka: „Kas savus brāļus nav mīlējis, tam nava ar pasauli saišu.” Pret latvju tautas apspiedēju — cara patvaldību — savā laikā Treumaņu Edvards raidīja asas rindas. Dzejnieks karstī mīl brīvību un taisnību, laimi redzēdams tikai brīvības saulē.

Jaunības dienās Treumaņu Edvards iepazinās ar dzejnieku Ed. Veidenbaumu, un viņu draudzība turpinājās arī vēlākā dzīvē. Abu šo dzejnieku darbos ieskanas kopējas stīgas, taču tie ir pilnīgi patstāvīgi un katrs sev lauza ceļu kā dzīvē, tā dzejā.

Deviņdesmito gadu otrā puse Treumaņu Edvardam sniedza dzejnieka slavas augstumus, kad atklātībā parādījās viņa dzejoļu krājumi: „Sāpēs un smaidos” (2 daļas), antoloģija „Dzejas pūrs”, „Grēcinieka sirds” u. c. darbi, kur bija ievērti laikmeta raksturs un centieni. Treumaņu Edvarda turpmākie dzejoļu krājumi ir: „Ardievas jaunībai”, „Vientulībā”, „Sirdsbērni”, „Pēckapaņas”, antoloģija „Jūtu pasaule”, tad „Cietuma rozes” un „Svešumā”. Pēdējā laikā dzejnieks laidis klajā krājumus, kur apdzied seno valdnieku un ievērojamu vīru raksturus. Viņa odas un poēmas liecina par dzejnieka nogremdēšanos vēsturē. Pirmie divi Treumaņu Edvarda „Raksturu galerijas” krājumi vel tīti seno babiloniešu, asiriešu un grieķu ievērojamiem vīriem. Tagad dzejnieks sagatavojis „Raksturu galerijas” III d., kas vel tīta latviešu varoņiem. Tāpat drīzumā iznāks viņa dzejoļu krājums „Vakara zvani” un patriotisko dzejoļu izlase.

Pēc baigā gada, Latvijas dienai atāustot, dzejnieks atkal ar lielu enerģiju ķēries pie darba. Poēmā par pulkvedi Kalpaku viņš saka, ka mūsu nacionālais varonis mūžības mājās dzimteni mīlot un ik ritus un vakarus tūdzot, lai Dievs svētī Latviju. Visi pēdējā laikā Treumaņu Edvarda rakstītie dzejas darbi pauž lielu un dziļu patriotismu. Skaistajai Latvijai un viņas krietnajiem dēliem dzejnieks skandina dzejas kokli un priecīgs sveic ikvienu dzimtenes jauno dienu.

Vilts Ambalnis.

ED. TREUMANIS

LATVIJA, CIK SKAISTA TU!

(No vēl neiespīstā dzejoļu krājuma „Vakara zvani”.)

Jo es nāvei tuvāk eju,
Jo es vairāk jūsmoju:
Man ir labi tikai teju —
Latvija, cik skaista tu!

Mana sirds arvien Tev pukstēs:
Pat, kad man uz mūžību
Aizmigt būs, vēl lūpas čukstēs.
Latvija, cik skaista tu!

Un, ja otra dzīve austu;
Tad vēl tūkstots sveicienu
Līdz ar zvaigznēm lejup paustu:
Latvija, cik skaista tu!

Ed. Treumanis (Zvārguļa Edvards).

Treumaņa dzīves vieta Leukadija Gaujas krastos.

O. Akmentiņa uzņēmumi.

Zeltmašis.

Zeltmatim 75 gadi

A Zeltmaša vārdu saistās tautas darbinieka apzīmējums. Zeltmatīšs nekad nav savas intereses pakļāvis savtīglem, egoistiskiem mērķiem, bet gan visā savā mūžā centies spējas pakļaut tautas vajadzībām.

Zeltmatīšs ir kurzemnieks, un viņa dzīvē iezīmējās gaitas Kuldīgas skolotāju institūtā, Rīgas latviešu teātrī, redakcijā, un 1909. g. Zeltmatīšs beidza režisoru kursu Drāmātikajā augstskolā Berlīnē. Tai pašā laikā kopā ar Duburu viņš Rīgā nodibināja latviešu drāmātikos kursus, ko vadīja pēc Dubura nāves. Zeltmaša dzīvē vienmēr vērojams divas paralēles. Viņš reizē ir gan bijis teātra darbinieks un rakstnieks, reizē savos sacerējumos pievērsies reālismam un tai pašā laikā dedzīgi cinījies par jaunromantismu un simbolismu.

Izcilākie ir Zeltmaša stāsti, kas sakopotī krājumos, nosaucot šos krājumus par Līlijām: Sarkanās līlijas, Lauztās līlijas, Ilgu līlijas un Šķēpu līlijas. Zeltmaša stāstos vērojams psiholoģisks smalkums. Parasti viņš tēlo mīlestības motīvus, sevišķi pievērsoties sievietes psiholoģijai. Sievietes Zeltmatīšs sagrupē: mātēs, baudītājās un censonēs. Kā latviešu skatuves mākslīnieku tēlotājam Zeltmatim ar viņa darbiem ir īpata vieta mūsu literātūrā. Daudz

mazāka vērtība ir Zeltmaša veidotajām mazajām sajūsmas gleznām un nelielajiem dzejis-kās prozas tēlojumiem, kuŗos autors centies tvert mīlestības smalkās nianšes. Šīs skices nosauktas par Mīlestības infuzorijām.

Zeltmatīšs sacerējis arī vairākus drāmātikos darbus, no kuŗiem iezīmīgākie ir drāma par vāja rakstura inženieri un trīs pasaku lugas.

Literātūras kritikā, īpaši drāmātikajā rakstniecībā, Zeltmatīšs ir izcils vērtētājs. Ja savos stāstos viņš ir reālists, tad latviešu teātra attīstību Zeltmatīšs jau 1909. gadā saskatīja klasiskajā nacionālā liela stila drāmā, kam vēlāi izmantotas mūsu teikas un vēsturiskie notikumi. Savās kritikās Zeltmatīšs allaž aizstāvējis jaunromantismu un simbolismu. Viņš ir arī viens no pirmajiem, kas apjauta Poruka spējas.

Visa Zeltmaša literārā un teātra darbība ir apgarota ar īsta kultūras cilvēka izpratni. Būdam erudīts pasaules literātūrā, Zeltmatīšs arī savos sacerējumos liek ieskanēties pa reminiscencei no lasītā. Ja daudzi citi mūsu rakstnieki sasnieguši literātūras vēsturē augstākus kalngalus nekā Zeltmatīšs, tad tomēr nolliedzama ir viņa vieta mūsu sabiedriskajā, kultūras un īpaši teātra dzīvē.

J. B.-D.

MOLJERS

RĪGAS DRĀMATISKAJĀ TEĀTRĪ

Tas toreiz Francijā bija Saules karaļa laikmets. Versajas pils jau pacēlās pilnā krāšņumā, un brīnišķīgajā dārzā liksmais karalis vienmēr no jauna rīkoja svētkus, kam vajadzēja ziņbināt visu pasauli. Bet kas gan būtu šie svētki bez Moljera? Un reiz šādos svētkos pēc Moljera gatavotā pasakaini mirdzošā pastorāles uzveduma, viņš ieguva atļauju nolasīt savas jaunās lugas Tartīfa pirmos cēlienus. Ludviķis XIV labprāt noklausījās Tartīfu, bet tomēr atzina, ka izrādēm tas nebūtu vēlams. Karalis gudri paredzēja, ka Tartīfs sacels ārkārtīgu satraukumu, jo tā nebija vienkārša izklaidētāja komēdija, bet gan iets kara sauciens pret liekulīgiem svētuliem, kādi toreiz bija lielā vairumā gan galmā, gan arī sabiedrībā un baznīcā. Moljers ārkārtīgi iestājās par savu Tartīfu, to pārstrādādams tik rūpīgi kā nevienu citu savu lugu, un ciņu par Tartīfu Moljers uzskatīja kā ciņu par visu savu stāvokli sabiedrībā. Kad beidzot atcēla lugai uzlikto aizliegumu, Moljers gavīlēja, kā vien cilvēks spēj gavīlēt.

Elmīra — Līlija Ērika un Tartīfs — Jānis Ostis.

Moljers, būdams pārpilns vitāla temperamenta, mīlēja dzīvi visās tās daudzveidībās. Viņš mākēlā gribēja būt paties, dabisks un vienkāršs. Tartīfs tāpat kā citi viņa tēli ir dzīvi raksturi, kušos ieraugāmi pat naturāli sikumi, un Moljera mākslu, salīdzinot ar viņa priekšgājēju pārmērīgo ideālizāciju, varam nosaukt par veselīgu reālismu. Galvenais Moljera lugu drāmatiskās darbības virzītājs ir raksturs ar noteiktu gribu. Cik vienaldzīga Moljeram ir intriga, to varam vērot Tartīfa beigu cēlienā: lugas likteni izšķir intimajā darbībā nepiedienīga persona, pārraujot lugas mierīgo gaitu, ko, šķiet, autors gribētu izbeigt bez beigām. Varenis ir Moljera veidotie tēli, ko autors tiksmē groza kā daudzšķautņainos dārgakmeņus, liekot tiem zaigot visdažādākās krāsu niansēs un šūpojot to domas un prātojumus pa daiļkanīgajām aleksandrinieša rindām.

Rīgas Drāmatiskajā teātrī Tartīfs Osvalda Uršteina vadībā ieguvis

meistarīgu atveidojumu. Te jūtama ir stila pareizā izpratne, ir dzejas skandējuma melodika, te redzamas atjautīgās mizanscēnās izkārtoti gaŗi monologi un dialogi.

Jauns izcils sasniegums mūsu teātra mākslā ir Jāņa Oša Tartīfs, un tāpat Moljera garam atbilstot spēlē Jānis Šāberts, Līlija Ērika, Anta Klinte un citi tēlotāji. Ievēribu pelna A. Vinklera liegos pastētkrāsu toņos izturētais dekoratīvais iekārtojums. Nedrīkstam arī aizmirst, ka Veronika Strēlerte lieliski pārtulkojusi Tartīfu, kas uzskatāms par vienu no vislabākajiem tulkojumiem mūsu drāmatiskajā literatūrā.

Orgons — Jānis Šāberts (sēd) un Kleants — Voldemārs Švarcs.

Apakšā no kreisās: Valērs — Rūdolfs Mucenieks, Dorina — Anta Klinte un Marianna — Nina Melbārde.

J. B.-D.

Derzina

PASTA LIETAS KURZEMES LIELKUNGA VALSTĪ.

No Kurzemes hercogistes pasta noteikumiem, kas izdoti 1739. g. 22. maijā Jelgavā, redzams, ka tolaik hercogistē bijuši 2 lieli pasta ceļi ar vienu atzarojumu.

Gaivenais pasta ceļš — no Rīgas uz Klaipēdu gāja caur Jelgavu, Dobeli, Blīdeni, Saīdu, Skrundu, Drogu, Durbi, Grobiņu, Liepāju un Sventāju. No Saīdas un Skrundas nošķīrās ceļa atzarojums uz Kuldīgu un Ventspīli. Otrs pasta ceļš gāja no Jelgavas caur Bausku un Jaunjelgavu līdz Jēkabpilij.

Pasts no Jelgavas uz Klaipēdu atgāja divas reizes nedēļā, bet no Jelgavas uz Jēkabpili — reizi nedēļā. Pastu izvadāja pastnieki jāšus. Pasta noteikumos pastniekiem vairākkārt tiek cieši piekodomāts, ik reizes, tuvojoties pasta stacijām un apdzīvotām vietām, dūšīgi pūst taurē.

Vēstules apmaksāja pēc svara. Vēstules nosūtīšana no Jelgavas uz Bausku maksāja par 1 loti — 2 vērdipus jeb 3 grašus, uz Jēkabpili — 7 vērdipus, no Jelgavas uz Rīgu — 3 grašus, no Klaipēdas uz Rīgu — 18 grašus u. t. t. Ikkatra vēstule pastmeistaram bija jāieraksta 2 reizes — grāmatā un uz pavardzīmes, ko ielika līdz vēstuļu maisā. Parasti vēstules varēja saņemt pasta namā, bet dažās vietās tās arī iznēsāja, gan tikai vispirms nogaidot dažas stundas, vai kāds nenāks vēstulei pakal. Vēstules, uz kurām bija atzīmēts NB jeb kurās bija ielikta nauda vai citas vērtības, izsniedza vienīgi adresātam pašam, bet ne tā mājniekiem.

AR VITAMĪNIEM VIEN NEPIETIEK.

Mūsu dienās ikviens zina, ka bez kalorijām cilvēka organismam nepieciešamas vēl dažas papildvielas — vitamīni. Profesors Dr. V. Kollats (W. Kollath) pēc vispusīgiem eksperimentiem secina, ka arī ar vitamīniem vēl nepietiek, lai barība būtu dabiski pilnvērtīga. Daudzos gadījumos vajadzīgas vēl citas papildvielas, kā aromātvielas, daži fermenti un augsni.

Aromātvielas, kas atrodas svaigā barībā, nomierina nervu sistēmu un novada gremošanu pareizā virzienā. Vārot, šīs vielas, tāpat barībā esošie fermenti, jo ātri aiziet bojā. Sagremošanā liela nozīme tiem fermentiem, kas sadala olbaltumu, taukus un ogļhidrātus. Vislielākais praktiskais uzdevums, šķiet, ir fermentiem, kas saista skābekli. Ļoti svarīgi ir t. s. augsni, kas sastopami asnos, raugā, pilnpienā u. c. Izmēģinājumi ar žurkām rāda, ka, trūkstot augsniem, iestājas priekšlaicīga, neizdziedināma „vecuma slimība“, kurpretī, trūkstot vitamīniem — vitamīnu bada slimības, kas visas ir dziedzīnāmas. Ja žurkām kā pamatbarību pastāvīgi dod ar cepamo pulveri ceptu smalko miltu maizi, tās drīz vien nobeidzas, turpretī — ja tie paši smalkie milti cepti ar raugu — žurkas joprojām aug un ir veselas.

BAKTĒRIJU PLOSTS.

Ilgu laiku nespēja izskaidrot, kādēļ negrimst dažu garļaku un īsti mazās garļaciņas (*Colymbus minor* Lath.) ligzda, ko tā taisa virs ūdens. Tagad noskaidrots, ka tas baktēriju nopelns.

Mazās garļaciņas ligzda sastāv no vairākiem slāņiem, kas veidoti no dažu ūdens augu pūstošām lapām, kurās putns savāc, ienirdams zem ūdens. Ligzdas apakšējā slānī, kas ir piķa melnumā, mitinās milzīgos daudzumos baktērijas, kas, sadalot stādvielas, atdala gāzi. Šī gāze, uzkrājoties ligzdas augšējās slāņos, neļauj tai nogrimt. Mazā garļaciņa tāpat instinkti vi izmanto baktēriju vielmaiņas norisi savas vairošanās interesēs.

Par rakstīšanu

Kāds gados stipri jauns censonis atnesis redakcijā vēsturisku apskatu par Neronu.

„Vai darbu jūs veicāt pilnīgi patstāvīgi?” jautā redaktors.

„Jā”, apmulsis atbild jauneklis, „vienīgi pie Romas dedzināšanas man palīdzēja tēvs.”

Mūzikas kritiķa (gan ne mūsu redakcijas) kabinetā iestaidzas uztraukts kungs.

„Vai jūs rakstījat recenziju par manu klavieru koncertu?”

„Jā.”

„Par tādām nevēdībām jūs vajadzētu krietni pārmācīt, bet es atļausos jūs tikai nosaukt par istu plānprātu.”

Kritiķis nobālis pietrūkstas kājās.

„Mans kungs! Ko jūs uzdrošināties! Es izaicinu jūs uz divkauju!”

„Nē, kritiķa kungs! Ar jums es pat nedomāju cīnīties ieročiem rokā. Piemēram, ja mēs cīnītos ar zobeniem un jūs man nocirstu pirkstus, es, protams, nevarētu vairs spēlēt klavieres. Turpretim, ja no mana zobena jums noripotu galva, jūs gan mierīgi varētu turpināt recenziju rakstīšanu.”

Pateicīga padarīšana.
„Rakstīt laikrakstā gan laikam ir stipri nepateicīgs darbs.”

„Glūži otrādi — manus darbus pārāk bieži ar pateicību atsūta atpakaļ.”

„Vai zināt, es dzīvoju tikai no savu darba biedru kļūdām.”
„Cik šausmīgi!”
„Ne visai — esmu žurnāla korektrese.”

Pagudrosim-padomāsim

Krustvārdu mikla Nr. 6.

- Uzdevusi Dzidra Krastiņa Rīgā.
- Līmeniski: 1. Vieta zem galda. 2. Liela tumsa. 3. Neīsti vārdi. 4. Pilsēta Igaunijā. 5. Rokturis. 6. Vilciena sastāvs. 7. Meža iemītnieki. 8. Cukurūpniecības produkts. 9. Sūpuļa sastāvdaļa. 10. Miza. 11. Pretējas kalniem. 12. Kopdarbības veids. 13. Virieša vārds. 14. Kalns Kaukāzā. 15. Pagasts Zemgalē. 16. Saturs.
- Svērtēniski: 1. Pākšaugi. 8. Jauna sieviete. 17. Nepieciešama mēbele. 18. Dzelzceļa stacija Vidzemē. 19. Zemnieka darba rīks. 20. Apģērba piederums. 21. Ievainojums. 22. Dzelzceļa stacija Vidzemē. 23. Bez tā nazis nebūtu nazis. 24. Mežs. 25. Tur mēs dzīvojam. 26. Papīra izstrādājums. 27. Arī karalis. 28. Ķīla mīlestībai. 29. Cilvēces labdaris.
- Miklu atrisinājumi (skat. 47. Laikmeta Nr.)
5. krustvārdu mikla
- Līmeniski: 1. lupata, 2. trīsās, 3. alpaks, 4. kaļķi, 5. akots, 6. ūzas.

7. karš, 8. vica, 9. arka, 10. Irena, 11. vizla, 12. sirpis, 13. kamins, 14. asa kas.

- Svērtēniski: 15. skacis, 16. vasara, 3. akmens, 17. Urāli, 24. aitas, 18. Alpi, 25. māte, 19. ēkas, 26. ikri, 20. talka, 11. vilna, 21. skapis, 22. atkala, 23. asaras.

Savādais caurums
nemaz tik savāds neliksies tam, kas grāmatas būs aplūkojis tuvāk. Tas būs ievērojams, ka 60. un 61. lapas puse nekad nav viena un tā pati lapa, bet 60. lapas puse (pārā skaitlis) ir lapai pa kreisi un 61. lapas puse pa labi. Tātad grāmatā bija divi caurumi, un nekā smieklīga Grāmattārpīņa rīcībā nav. — Papemiet vairākas grāmatas un pārliecinieties!

Ko nu darīt?
Dabzinis atcerējās, ka zirnēķļi savus tīklus piestiprina kokiem dienvidu pusē, bet koku ziemeļu puse parasti ir apsūņojusi, ko glūži labi varēja sataustīt arī tumsā.

Vai jūs pazīstat savu pulksteni?
Droši vien ne — jo nebijāt ievērojuši, ka jūsu pulkstenim sešinieka nemaz nav — proti tā vietā pulkstenim parasti ir sekundžu rādītāja aplis.

Kā nu izmērīt?
Loksnīte paņēma labu kaudzi papīra, piem., 1000 loksnis un izmērija to kopējo biezumu. Dabūto lielumu izdalīja ar lokšņu skaitu, un rezultāts bija pat vēl precīzāks, nekā no Loksnītes prasīja — proti, ar pareizību līdz 1/1000.

Vai 12+12=24?
Šoreiz nē. 12 zirgu spēks bija vajadzīgs pretvilcienam.

MIETPILSONIS.

SVĒTDIEN, 28. NOVEMBRI

5.00 Vācu karavīriem. 8.30 Zīnes latviešu valodā. 6.45 Hamburgas ostas koncerts. 7.00 Zīņas v. v. 7.10 Hamburgas ostas koncerts (turp.). 8.00 Mūzika (skaņu plāns). 8.30 Vingr. bērniem. 8.45 Zīņas („Landesdienst Ostland“). 9.00 Vācu meistari mūzikā un literatūrā. 10.00 Zīņas v. v. 10.10 Katoļu dievkalpojums. 11.10 Orķestra mūzika sk. pl. 11.30 Politiskais priekšlasījums. 11.45 Vācu māksla, vācu gars. 12.15 Zīņas latv. v. 12.30 Zīņas v. v. Pēc tam: Vācu tautas koncerts (no Breslavas). 14.00 Zīņas v. val. 14.15 Zīņas („Landesdienst Ostland“). 14.30 Trīs brāji. B. Sauliņa raidāmluga bērniem. 15.00 Mūsas literārie latviešu literatūra un mūzikā. F. Viksne un A. Vanags, V. Bišers, klav. A. Mikēlsons, dekl., un Rad. koris T. Kalniņa vad. 16.00 Ko karavīri vēlas (no Breslavas). 16.45 Zīņas latv. val. 17.00 Zīņas v. val. 17.15 Ko karavīri vēlas (no Breslavas). 18.00 Berlīnes filharmoniku koncerts (no Berlīnes). 19.00 Mūzika. 19.15 Nedēļas atbalss. 19.30 Latviešu karavīru pusstunda. 20.00 Zīņas v. val. 20.15 Vakarā koncerts. A. Pulciņa-Karpa un J. Niedra. Radiofona koris un orķ. 21.00 Zīņas latv. v. 21.15 Vakarā koncerts (turp.). 22.00 Zīņas v. val. Pēc tam: Nākošās dienas programma un sporta zīņas. 22.20 Deju mūzika un laika kavēklis. 24.00 Zīņas vācu val. 0.15 Nobeigums.

PIRMDIEN, 29. NOVEMBRI

11.30 Darbam un mājai. 14.30 Solistu koncerts. I. Muntere un K. Munters, čells. 16.00 Mūzika I. 17.15 Mūzika II. F. Viksne un Radiofona deju kapella A. Kornēliusa vadībā. 18.30 Vācu karavīru pusstunda. 19.00 Priekšlasījumu cikls: Mūsu karaspēks. 19.15 Zīņas no karalauka. 19.30 Mūzika. 19.45 Politisks priekšlasījums. 20.15 Rīga: Kas katram tīk (no Leipciģas). 20.15 Madona, Kuldīga un Liepāja: Ceļu jaunība. T. Kalves raidāmluga pēc P. Aigara stāsta. 21.15 Kas katram tīk (no Leipciģas). 22.15 Sporta zīņas fronteļ vācu valodā. 22.20 Nākošās dienas programma un sporta zīņas. 22.30 Kamermūzika. V. Vanags, flauta, I. Dālmanis, vijole un Dz. Treimanis, čells. 23.15 Deju mūzika un laika kavēklis (sk. pl.).

OTRDIEN, 30. NOVEMBRI

8.00 Latviešu mūzika. 12.00 Karavīru vēstulnieks. 14.30 Latviešu mūzika un literatūra. Sk. Sāmala (Jaunsudrabiņa. Nauda. Fragmenti) un T. Matīss. 16.00 Mūzika. V. Liepiņa-Zaķis un Radiofona deju kapella. 17.15 Mūzika. Mandolinu orķ. K. Viksnes vadībā, humors un sk. pl. 18.30 Vācu karavīru pusstunda. 19.15 Zīņas no karalauka. 19.30 Mūzika. 19.45 Preses un radiofona politiskais apskats. 20.15 Gildes koncerts. M. Vintere un Rēd. orķ. prof. J. Medīna vadībā. 21.15 Gildes koncerts (turp.). 22.20—24.00 Deju mūzika un laika kavēklis.

TREŠDIEN, 1. DECEMBRI

11.30 Darbam un mājai. 14.30 Jautrās melodijas un anekdoti. 16.00 Mūzika. Radiofona deju kapella A. Kornēliusa vadībā un sk. pl. 17.15 Solistu koncerts. Fr. Gerhards, dziesmas un A. Smits klav. 18.30 Latviešu karavīru pusstunda. 19.00 Priekšlasījumu cikls: Jūras karj un jūras spēki. 19.15 Zīņas no karalauka. 19.30 Mūzika. 19.45 Politiskais priekšlasījums. 20.15 Pūtēju orķ. koncerts. 21.15 Mūzika laika kavēklis. 22.20 Maza kamermūzika sk. pl. 23.15 Deju mūzika un laika kavēklis (no Vīnes).

ČETURTDIEN, 2. DECEMBRI

11.30 Darba pārtraukuma koncerts. F. Viksne, Mariss Vētra un Radiofona orķestris Br. Skultes vadībā. 14.30 Vācu mūzika un literatūra. Edgars Zīle — J. Veinhebera dzejoļi. Zentas Mauriņas apcere. Pēc tam: Mūzika sk. pl. 16.00 Dienas darbs ir veikts. A. Priednieks-Kavara. L. Rubene (vij.) un Radiofona koris T. Kalniņa vadībā. 17.15 Mūzika. 18.30 Vācu karavīru pusstunda. 19.15 Zīņas no karalauka. 19.30 Mūzika. 19.45 Preses un radiofona polit. apskats. 20.15 Rīga: Mīļi labi paziņas (sk. pl.). 20.15 Madona, Kuldīga un Liepāja: Dzēguzēns. E. Zālītes raidāmluga. 21.15 Vācu mūzikas dārgumi. H. Lūse, M. Ivanovs (čells), A. Hāgens (klav.) un M. Šebene dekl. 22.20 Deju mūzika un laika kavēklis.

PIEKTDIEN, 3. DECEMBRI

8.00 Latviešu mūzika. Vīru dubultkvartets Tēviņa un sk. pl. 12.00 Karavīru vēstulnieks. 13.15 II Skolēnu koncerts (no operas). 14.30 Tēvoča Augusta sarunas ar bērniem. 16.00—18.00 Koncerts. Freds Gerhards, dziesmas, Alberts Smits (klav.) un Radiofona orķestris prof. J. Medīna vadībā. 16.30 Latviešu karavīru pusstunda. 19.00 Priekšlasījumu cikls: Mūsu gaisa spēki. 19.15 Zīņas no karalauka. 19.30 Mūzika. 19.45 Raksti no laikrakstiem. 20.15 Skaņu dzirnavas. 21.15 Caur sidraba birzi gāju, Radiofona koris T. Kalniņa vadībā un mazais orķ. A. Pārups vadībā. 22.20 Kamermūzika. L. v. Bēthovens. Dr. Hans Kolcs (Koeltich), klav., Dr. H. Lungershausens (vij.) un M. Ivanovs, čells. 21.15 Deju mūzika un laika kavēklis.

SESTDIEN, 4. DECEMBRI

11.30 Darbam un mājai. 14.30 Paša audzināts. A. Allunāna komēdija. 16.00 Mūzika (no Frankfurtes pie Mainas). 17.15 Mūzika (turp.). 18.30 Vācu karavīru pusstunda. 19.15 Zīņas no karalauka. 19.30 Mūzika. 19.45 Preses un radiofona polit. apskats. 20.15—22.00 Mēs muzicējam. P. Brivkalne, A. Krūmkoka mūziku kvartets, Radiofona deju kapella A. Kornēliusa vadībā un sk. pl. 22.20 Deju mūzika un laika kavēklis (skaņu uzņēmumi)

KATRU DARBDIENU KĀ PARASTS

Prātnieks un apģērbs.

Franču matēmatiķis un filozofs Renē Dekarts kādu dienu izgāja pastaigāties, ģērbies sava sulaiņa drēbēs. Viņu neviens neievēroja un nesveicināja. Otrā dienā viņš apģērba savu labāko svētku tērpu. Viņu daudzi pazina un pieklājīgi sveicināja.

Mājā pārnācis, prātnieks pārģērbās un teica savam tērpam:

„Tev nu vajadzētu likties gultā, bet man karāties drēbju skapī, jo īstais Dekarts esi tu!”

Vecs numurs.

Markam Tvenam vajadzēja kādā Amerikas provinces pilsetā noīst savas humoreskas. Kad viņš tur ieradās, stacijā neviens nebija atsūtīts pretim. Humorists stēdzās uz priekšlasījumu zāli kājām un nonāca tur īsi priekš sākuma. Kad viņš gāja iekšā, viņu aizturēja:

„Jūsu biļeti!”

„Man nav un nevajag biļetes, es te šovakar uzstājos ar priekšlasījumu.”

„Pārāk vecs numurs: ar šādu izrunu trīs vīri jau izkļuva cauri kontrolei, bet tad nu pietiek!”

Laulības Anglijā.

Misters Džons Bekheds ar savu līgavu mis Margitu ieradās pie sava ciemata garīdznieka:

„Mēs gribam salaulāties.”

„Nieka lieta, to var,” laipni atbild priesteris.

Līgavainis pasniedz šokumentus.

„Hm...” nurd garīdznieks. „Sākas sarežģījumi. Jūsu līgava nav pīngadīga...”

„Mums ir viņas vecāku atļauja.”

„Priekš kāja ar to pietīktu, bet tagad, — paši sapratīsit...”

„Nekā nesaprotam!”

„Tagad, protams, vajadzīga arī Amerikas Savienoto valstu prezidenta atļauja.”

Viens par trim.

Skapradis Hendels (Händel) bijis liels izēdājs. Kādreiz viņš iegājis lauku krodzinā un ticis pagatavot pusdienas trim personām. Pēc brīža viņš apjautājās:

„Nu, kas ir ar pusdienām?”

„Varam likt galdā, tikai vēl gaidām pārējo kompaniju.”

„Tad tikai pasteidzieties, es jau esmu visa tā kompanijā!”

Ieraksts piemīnā.

Kāds mecenāts uzaicināja Aleksandru Dimā ierakstīt dažas rindas viņa albumā. Dimā ierakstīja:

„Aizdodiet man 1000 franku un aizmirstiet uz mūžīgiem laikiem, ka jums ir draugs Aleksandrs Dimā!”

Ļoti vienkārši.

Lielajam kūrfirstam jautāja, kā tas izskaidrojams, ka brandenburgieši iztur visas kaujas un tik ļoti viņu mīl.

„Ļoti vienkārši,” bija atbilde, „es viņiem nekad nesaku: Uz priekšu! — bet gan vicumēr: Sekojiet man!”

KENTERBERIJAS GUDRĪBA

„Un ja nu kādā dienā bolševisms tiešām apdraud mūsu dzīvības?”

„Tad lūgšim Dievu pret viņiem!”

